

یکشنبه ● ۲۷ دی ۱۳۹۴ ● شماره سی و نه

دردسره‌ای انتشار کتابی درباره زندگی خصوصی رئیس‌جمهور چین

چینی‌ها تصور می‌کردند با پیوستن هنگ کنگ به سرزمین مادری، افق تازه‌ای گشوده می‌شود؛ اما بر اساس قرارداد متعهد شدند این بندر آزاد تا سال ۲۰۴۷ میلادی همچنان از درجه بالایی از خودمختاری برخوردار باشد. اما ظاهراً همین خودمختاری نسبی امان چشم‌بادامی‌ها را در پکن بریده، تا جایی که آن‌ها از دست ناشران هنگ کنگی به تنگ آمده‌اند. انتشار کتابی درباره زندگی عشقی شی جین‌پینگ، رئیس‌جمهور چین، توسط ناشر منتقد همانا و نادید شدن کارکنان دفتر انتشاراتی آن همانا، برخی شهروندان هنگ کنگی تظاهراتی برای اعتراض به این موضوع برپا کردند. هر چند تلگراف نقل می‌کند که نیروهای پلیس چین دستگیری این افراد را تأیید نکرده‌اند و هنوز مشخص نیست کارکنان این انتشاراتی توسط چه گروهی در چین دستگیر شده‌اند.

کتاب و کتابخوانی

۱۴ | کتبی‌نو

ترجمه نهج البلاغه توسط یک شاعر

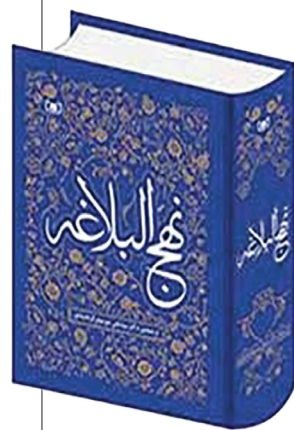

«پیشخوان»

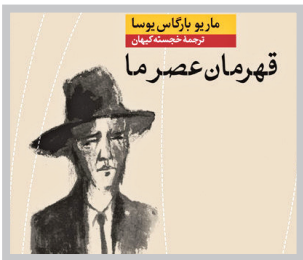
سرانجام ۶ سال کار مداوم به بار نشست و انتشار ترجمه سیدعلی موسوی گرماردی شاعر و نویسنده کشورمان از نهج‌البلاغه، چشم‌بازار کتاب را به نور کلام امیرالمومنین علی (ع) روشن کرد. گرماردی که هفت سال پیش ترجمه‌ای از قرآن کریم منتشر کرده بود، می‌گوید پس از انتشار ترجمه قرآن تمام توان خود را صرف ترجمه کلام امیرالمومنین (ع) کرده تا به گفته خودش عرض ارادت‌ی به پیشگاه مولی‌الموحیدین علی (ع) داشته باشد: «امام علی (ع) از افصح فصیح‌ای عرب بودند و همه بزرگان عرب پس از ایشان اعتراف کرده‌اند که زبان ایشان چه در عهدنامه‌هایی که مرقوم می‌فرمودند و چه در خطبه‌هایشان، از فصیح‌ترین زبان‌ها بوده. همان‌طور که گفته‌اند این کتاب

متنی است زیر کلام خالق و بالای کلام مخلوق.» مترجمان بسیاری در ترجمه کلام امیرالمومنین (ع) همت گماردند. ترجمه موسوی گرماردی چه تفاوتی با ترجمه‌های گذشته دارد؟ او عقیده دارد ترجمه مانند شعر، فعالیت‌ی هنری است و بر این اساس پرسش از تفاوت‌های این ترجمه با ترجمه‌های گذشته را اصولاً نادرست می‌داند: «مثل این می‌ماند که بپرسیم دیگران شعر سروده‌اند، چرا شما شعر می‌سرایید؟ هر شاعری شعر خودش را می‌گوید. وقتی من ترجمه را کاری هنری بدانم، می‌توانم عنوان کنم که این اثر از من جوشیده است.» او با اشاره به اینکه در ترجمه نهج‌البلاغه، مانند ترجمه قرآن کریم و صحیفه سجاده‌یه سعی کرده به زبان معیار پایبند باشد، می‌گوید: «البته کمی زبان آراکامیک (باستان‌گرا) را نیز جاشنی آن کرده‌ام، چراکه نثر عربی نهج‌البلاغه متعلق به ۱۴۰۰ سال

پیش است و می‌خواستم نثر فارسی آن ترجمه فخیم و متفاوت از نثر معمول باشد.» متن عربی این کتاب به همت سیدحسین صدرالحفاظ، مدرس برجسته زبان عربی، با ظرافت و دقت بالا در چگونگی اعراب‌گذاری‌ها بارها مورد بررسی و بازبینی قرار گرفته است.

نام کتاب: نهج البلاغه
ترجمه: سیدعلی موسوی گرماردی
ناشر: انتشارات قدیانی
تعداد صفحه: ۱۳۳۸
قطع: وزیری همراه با جلد و کاور نفیس
شمارگان ۲۲۰۰ نسخه
قیمت: ۷۵۰۰۰ تومان

«روزنامه‌نگار»

بازگشت یوسا ماریو بارکاس یوسا، برنده جایزه نوبل ادبیات در سال ۲۰۱۰، در سال گذشته میلادی کتاب جدیدش را منتشر کرد. این رمان که «قهرمان عصر ما» نام دارد توسط خجسته کیهان ترجمه شده و در دسترس مخاطبان ایرانی قرار گرفته است. یوسا در این اثر دو روایت موازی را پیش می‌برد که اگرچه در حوالی پایان اثر به هم می‌رسند، اما هر کدام دنبال‌کننده موضوع اجتماعی خاصی است. این کتاب در ۴۰۸ صفحه و با قیمت ۲۷ هزار تومان از سوی ینگاه ترجمه و نشر کتاب پارسه منتشر شده است.

«کتابت علاقه بیل گیتس به کتاب

ظاهراً موسس شرکت مایکروسافت وبلاگی دارد که در آن به نقد و بررسی کتاب‌های مختلفی می‌پردازد که تاکنون خوانده است. می‌گوید سال‌ها پیش به سرش زده نظرش را درباره کتاب‌های مختلف با دیگران به اشتراک بگذارد. «همیشه خواندن و یاد گرفتن را دوست داشتم. بسیار خوب است اگر مردم نظرات دیگران را به صورت آنلاین ببخوانند و تشویق به خواندن کتاب شوند. همیشه از کتاب‌های صوتی اجتناب کردم و کتاب‌های کاغذی را ترجیح می‌دهم.» بیل گیتس آنگونه که خودش می‌گوید از کودکی به خواندن کتاب علاقه داشته و در حال حاضر یک یا دو کتاب در هفته می‌خواند و اگر تعطیلات به پستش بخورد خواندن چهار پنج کتاب را در برنامه‌اش می‌گنجاند. جالب است که بیشتر کتاب‌هایی که این فرد ترمند بر آن‌ها نقد نوشته، پر فروش شده‌اند. نمونه‌اش کتاب «نیکسون بوئن، مردی متفاوت» است. آنطور که ایوان توماس، نویسنده این کتاب، به نیویورک تایمز می‌گوید، نقد بیل گیتس بر این کتاب بر شهرت و فروش آن افزوده است. نقد به همراه عکسی از دفتر نیکسون در زمان ریاست‌جمهوری روی وبلاگ بیل گیتس قرار گرفته است. او درباره این کتاب می‌نویسد: «به خواندن زندگی‌نامه‌های مختلف علاقه‌مندم و بسیار متعجبم که در اغلب آن‌ها همه چیز سیاه و سفید است. مثال واضح این موضوع کتاب‌هایی است که درباره ریچارد نیکسون نوشته شده و در آن‌ها معمولاً رئیس‌جمهوری آمریکا کلاهبردار و فردی جنگ‌افروز به تصویر کشیده می‌شود. اما به‌تازگی نمونه جالبی به نام «نیکسون بوئن» خوانده‌ام که بسیار واقع‌گرایانه به ماجرا نظر انداخته است.»

حالا ناشران پس از اطلاع از تأثیرگذاری نوشته‌های موسس مایکروسافت در تلاش‌اند آثار انتشارات خود را به او معرفی کنند تا او نظری بر آن‌ها بیندازد و دست به قلم شود و نقدی در وبلاگش بنویسد تا فروش کتابشان تضمین شود.

جواد مجابی، شاعر و نویسنده، با اشاره به میراث فردوسی و حافظ و مولوی می‌گوید:

شاعر بودن افتخار بزرگی است

اگر آزادی برای انتشار کتاب بیشتر شود، رغبت مردم به خواندن بیشتر می‌شود همین الان نیز می‌بینیم کتابی که با سلیقه مردم جور در می‌آید به چاپ دهم و پانزدهم می‌رسد

دو جلدی از من به بازار نشر خواهد آمد به نام «۹۰ سال نوآوری در هنر معاصر ایران» که در آن به تمام فعالیت‌های عمده در حوزه هنرهای تجسمی از سال ۱۳۰۰ تا ۱۳۹۰ پرداخته‌ام.

■ **بر اساس تاریخ چاپ رمان‌های شما، به نظر می‌رسد از دهه ۶۰ به بعد به نوشتن رمان پرداخته‌اید. دبلیش چیست؟** در واقع من از سال ۵۹ شروع به نگارش رمان کردم و نخستین رمانم سال ۶۰ به پایان رسید. ولی با فاصله ۱۷ سال چاپ شد. به هر روی، پس از انقلاب مجال تأمل بیشتری برای همه پیش آمد تا چون و چرا کنند در مسائل مهم زندگی و رمان ظرفیت‌های زیادی برای پرداختن به این مسائل دارد. اما بیشتر رمان‌های من با گذشت چهار تا پنج سال منتشر شده‌اند و به دلایل مختلف انتشار آن‌ها به درازا کشید و مورد بی‌لطفی و بی‌مهری ناظران و میزان و ناشران قرار گرفت. ۱۲ رمان نوشتم و در حال حاضر بر

اهمیت بیشتری داشت. دوره‌ای در دادگستری کارمند عادی بودم و سرانجام از سال ۴۷ به صورت دائم در بخش فرهنگی مطبوعات کار کردم که دوره درخشانی از ادبیات و هنر ایران بود. روزنامه‌نگاری سبب شد با تعداد کثیری از مشاهیر ایران آشنا و حتی دوست شوم. این دوره تا سال ۵۸ به طول انجامید و فکر می‌کنم این دوره در پیشرفت من به عنوان کسی که کار ادبی می‌کند بسیار موثر بود.

■ **در کنار شعر و رمان به نقد هنری و ادبی نیز روی آورده‌اید. در این میان آثار شما در باب هنرهای تجسمی قابل توجه است. چه شد که به این حوزه روی آوردید؟** از هسالگی که نقاشی را آغاز کردم آن را رها نکردم و هنوز طراحی می‌کنم. از سال ۳۷ به دوسالانه نقاشی تهران را دیدم تاکنون تقریباً تمام نمایشگاه‌های مهمی را که در ایران تشکیل شده دیدم. در کنار آثاری که پیش از این در این زمینه منتشر کردم، به‌زودی کتابی

«کمیل انتظاری»

از کودکی به ادبیات و نقاشی علاقه داشتم. از ۵ سالگی نقاشی می‌کنم. از ۱۵ سالگی نوشتن را امتحان می‌کنم. از آن به بعد برای یک لحظه هم قلمش را زمین نمی‌گذارم. جواد مجابی در سال ۱۳۱۸ در قزوین متولد شد. دبلم ادبی می‌گیرد و به امید آینده‌ای بهتر از خیر رشته ادبیات می‌گذرد و در دانشگاه تهران حقوق می‌خواند. اما قضاوت دلش را می‌زند. می‌چسبد به عشقش ادبیات و در کنارش روزنامه‌نگاری. نخستین کتابش را در دی‌ماه ۱۳۴۴ چاپ می‌کند. تازه‌ترین مجموعه شعرش نیز اسمال منتشر می‌شود تا به گفته خودش در مملکتی که شاعرانش سرآمدان روزگار بودند، حاصل ۵۰ سال شاعری اش ۲۶ مجموعه شعر باشد. با او درباره آثارش و وضعیت کتاب‌خوانی در ایران به گفت‌وگو نشستیم که در ادامه می‌خوانید.

■ **حوزه‌ای در فرهنگ و هنر نیست که شما در کارنامه‌تان آن را تجربه نکرده باشید.**

بله، ۲۶ مجموعه شعر دارم که نیمی از آن‌ها به دلایل مختلف تاکنون مجال انتشار نیافته‌اند. به‌جز شعر، تاکنون ۱۲ رمان نوشته‌ام. همین‌طور در زمینه تاریخ طنز، پژوهش در هنرهای تجسمی، و شناخت‌نامه‌هایی در باب هنرمندان صاحب‌نام ایرانی نیز کار کرده‌ام.

■ **جالب است که در حوزه کودک نیز آثاری منتشر کرده‌اید.** بله، پیش از انقلاب سه کتاب «پسرک چشم‌آبی»، «سببو و سار کوچولو» و «پنیر بالایی درخت» از من منتشر شد. چهار کتاب دیگر هم در این حوزه دارم که هنوز چاپ نشده‌اند و بخشی از آن‌ها قرار است در قالب سی‌دی منتشر شوند.

■ **چه شد که از حقوق و اقتصاد سر از دنیای ادبیات و مطبوعات درآوردید؟**

آن زمان کسانی که رشته ادبی می‌خواندند بین دانشکده ادبیات و حقوق یکی را انتخاب می‌کردند. طبیعتاً حقوق آن زمان از نظر شغلی

جایگاه زبان فارسی

از نگاه یک ایران‌شناس غربی

اسلامی شده، پژوهش در آن به عنوان یک زبان میانجی و الگوی پیدایش دیگر زبان‌های ادبی اسلامی نیز از دیگر بخش‌های این اثر به شمار می‌رود.

نویسنده در ادامه کتاب، زبان فارسی را از منظر زبانی برای آموشده‌های فرامنطقه‌ای در غرب، میانه و جنوب آسیا و نقش آن در تکامل زمانی و مکانی و قلمروهای گوناگون آن در جهان اسلام مورد بررسی قرار داده و از این منظر به سنت‌هایی مانند شاهنامه‌نگاری و تاریخ‌نگاری فارسی نگاهی جدی انداخته است.

بخش پایانی این کتاب نیز با عنوان انزوا و پایان فارسی‌زبانی به بررسی چهارچوبی موضوعی برای پژوهش‌های ایران‌شناسی و اسلام‌شناسی پرداخته است.

این کتاب را انتشارات علمی و فرهنگی با ترجمه سعید فیروزآبادی در ۱۰۸ صفحه و با قیمت ۱۶ هزار تومان منتشر کرده است.

گذشته و حال است: «این واژه وضعیتی است که نه تنها کیفیت کاربرد زبان فارسی را در قلمروی جغرافیایی نشان می‌دهد، بلکه نشان‌دهنده مکانی خاص و حتی مفهومی مکانی زمانی است و حتی به این هم اندیشیده‌ام که باید به جای این واژه از قلمروی ذهنی با عنوان «سرزمین فارسی‌زبانان» استفاده کرد.»

فراکتر در بخش نخست این کتاب درباره مسئله قلمرو و قومیت و هویت‌های گروهی در بخش شرقی جهان اسلام در دوره پیشامدرن به اظهار نظر پرداخته است و چهار گروه شعوبیه، کردها، ترک‌ها و فارس‌ها را به طور مجزا مورد بررسی قرار داده است. او در ادامه در فصلی مجزا با عنوان زبان فارسی نو به بررسی میزان نقش تعیین‌کننده این زبان در ایجاد منطقه‌ای تاریخی و بزرگ پرداخته

و برای همین منظور به سراغ برخی از نشانه‌های فارسی نورفته است.

پژوهشی در زبان فارسی به عنوان نخستین زبان

بیشتر ایران‌شناسان تاریخ و هنر ایران را موضوع مطالعه خود قرار داده‌اند و نخستین یافته‌های باستان‌شناسی و تاریخی ایران زمین مرهون پژوهش‌های آن‌هاست. اگرچه برخی از آن‌ها مانند ادوارد برنسون، رینولد نیکلسون به زبان فارسی و شاعران کلاسیک پرداخته‌اند، اما کمتر ایران‌شناسی به زبان فارسی و نقش جهانی آن توجه کرده است.

برت فراکتر اتریشی یکی از معدود ایران‌شناسان مشهوری است که در کتابی با عنوان «فارسی‌زبانی» به بررسی قلمروی زبان فارسی و دلایل اهمیت آن در تاریخ بخش بزرگی از جهان پرداخته و سعی می‌کند نشان دهد زبان فارسی زمینه‌هایی برای ایجاد هم‌دلی و کندوکاو در خود داراست.

فراکتر در بخشی از مقدمه خود بر این کتاب عنوان داشته متن حاضر حاصل اندیشیدن دائمی‌اش درباره جایگاه زبان فارسی به مثابه پدیده‌ای در

